

Ook na vernieuwing taal en rekenen blijft het lesprogramma ramvol

[Marten van de Wier](#) 3 april 2024, 06:03 Trouw

Leraren kunnen beter uit de voeten met de nieuwe doelen voor taal en rekenen. Maar het lesprogramma wordt niet minder druk, verwacht een adviescommissie. Beeld Werry Crone
Ook het nieuwe curriculum voor taal en rekenen lost het probleem van het overvolle lesprogramma niet op, waarschuwt een wetenschappelijke commissie.

De nieuwe doelen voor Nederlands en rekenen geven leraren meer houvast. Maar ze maken het onderwijs niet minder volgeladen. Dat concluderen de onderwijswetenschappers van de Curriculumcommissie in een advies dat ze deze donderdag aanbieden op het ministerie van onderwijs. Taal en rekenen zijn de eerste vakken die bij de tijd worden gebracht: later volgen alle andere vakken op de basisschool en de onderbouw van het voortgezet onderwijs.

In deze 'kerndoelen' staat bijvoorbeeld dat een leerling creatief met taal kan omgaan, beluisterde of gelezen teksten kan begrijpen of kan rekenen en redeneren met breuken. Het aantal kerndoelen is toegenomen: bij Nederlands worden het er in het huidige voorstel 21 (dat waren er 12), bij rekenen en wiskunde 16 (in plaats van 11).

Het ministerie van onderwijs had de commissie gevraagd om er extra op te letten of de kerndoelen helpen bij het minder volgeladen maken van het lesprogramma. 'In deze vorm en omvang' doen ze dat niet, verwachten de wetenschappers. Zeker nu er in het curriculum ook ruimte gemaakt moet worden voor de nieuwe vakken burgerschap (met onder andere kennis en vaardigheden op het gebied van democratie en rechtsstaat) en digitale geletterdheid.

Scholen en leraren klaagden al langer over het te volgeladen schoolprogramma, zeker nu ze er vanuit de politiek extra taken bijkrijgen. Ze zouden daardoor in de les veel onderwerpen kort moeten aanstippen, en te weinig tijd hebben om echt stil te staan bij de basis, met slechtere leerprestaties als gevolg.

Uit internationaal onderzoek blijkt de laatste jaren dat Nederlandse leerlingen steeds slechter zijn in taal en rekenen. Bij de vernieuwing van het curriculum kregen taal en rekenen daarom voorrang, in de hoop dat nieuwe kerndoelen het tij kunnen keren.

Nieuwe doelen zijn veel concreter geformuleerd

De doelen die scholen nu gebruiken, zijn ruim twintig jaar oud en dus gedateerd. Er was ook veel kritiek op, omdat ze de vaag geformuleerd zouden zijn. Wat dat betreft zijn de nieuwe doelen een 'grote stap' in de goede richting: ze zijn veel concreter, zegt voorzitter Roel Kuiper van de commissie. Ook staat er bij elk kerndoel een lijstje met suggesties voor lesonderwerpen, onder het kopje 'te denken valt aan'. Daardoor is duidelijk wat moet, en wat niet.

Ook uitgevers van lesmethodes hebben er wat aan. De oude, globaal geformuleerde kerndoelen nodigen volgens Kuiper uit tot dikke lesboeken, die leraren nog eens extra het idee geven dat ze veel moeten behandelen. Die lesboeken kunnen dunner met deze doelen, vindt Kuiper.

Als alle nieuwe kerndoelen er zijn – ook van andere vakken zoals Engels, wereldoriëntatie en kunst – moet opnieuw bekeken worden of het lesprogramma niet te volgepropt is, zo stelt de commissie voor.

'Te weinig ambitie' op het gebied van gelijke kansen

De adviescommissie heeft nog een kritiekpunt. De onderwijsdoelen moeten bijdragen aan gelijke kansen voor alle kinderen. De nieuwe taal- en rekendoelen zijn op dat punt 'niet ambitieus genoeg', en zouden moeten worden aangepast voor ze volgend jaar worden ingevoerd.

Dat zit 'm niet zozeer in de doelen zelf. Vooral de suggesties eronder moeten 'inclusiever', zegt Kuiper. "Onderwijs dat past bij je leefwereld draagt bij aan schoolsucces. Als leerlingen zich helemaal niet herkennen in voorbeelden, is het risico dat ze zich niet aangesproken voelen. Aandacht voor meertaligheid is daarbij belangrijk, zelfs in de rekenles. Denk bijvoorbeeld aan de Arabische herkomst van de cijfers", zegt hij. Een ander voorbeeld: bij taal of Nederlands kan een leraar aandacht besteden aan streektalen.

De actualisering – die in 2014 begon – verliep nu vrij rommelig, stelt Kuiper. In de toekomst moet dat volgens een vast systeem, eens in de tien jaar, zo stelt de commissie voor. In de tussentijd moet onderzoek worden gedaan hoe het curriculum uitpakt op de scholen. Dat gebeurt nu te weinig, zegt Kuiper.